

נועם שיח

מאת אב"ד סאנטוב שליט"א

ולענוים יתן חן

פניני נועם שיח - ג

וארא תשפ"א

מכון אפריון לשלמה

לייקווד תשפ"א

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א

אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות

נא לפנות להנ"ל

<p>קונטרס זה נדבת האברך החסיד המפואר מו"ה לייבוש גרינצווייג הי"ו חדב"ן הרב שליט"א</p> <p>לע"נ זקנו הרה"ח המפורסם מו"ה דוד גרינצווייג ז"ל איש אמונו של הרה"ק מהר"ש מבאבוב זי"ע בן הגה"צ רבי משה זצ"ל אב"ד ליפשא</p> <p>יארציט ג' שבט, ש"ק פרשת וארא</p>

ולענוים יתן חן

פניני "נועם שיח" - ג

מלוקטים מהגליונות שי"ל במשך השנים - עם הוספות חדשות

עפר הארץ היה (שמות ח', י"ג)

בפסוק נאמר (שמות ו', ב'): וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה'.

המפרשים דקדקו מפני מה מתחיל הפסוק בלשון "דיבור" – שהוא לשון קשה, וממשיך בלשון רכה – "ויאמר". וב"אור החיים" הק' כתב דבר נפלא, דהקב"ה אמר לו למשה, דבאמת היה מן הדין לדונו על מה שדיבר להקב"ה שלא כדרך המוסר ואמר (שמות ה', כ"ב) "למה הרעות לעם הזה למה זה שלחתני" וכו', אלא מפני שאמרו חז"ל (מס' ראש השנה דף י"ז ע"א) על מידותיו של הקב"ה "נושא עון ועובר על פשע" – למי נושא עון למי שעובר על פשע – וידוע הוא כי משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה (במדבר י"ב, ג), ומעביר על מדותיו יותר מכל הנבראים, לזה נהג ה' עמו במדה זו ונשא עונו שהיה ראוי לבא עמו במשפט עליו, והוא אומרו "אני ה'", ורמז למידת נושא עון ואין כאן משפט אליו.

מסופר על הרה"ק מסטריקוב זי"ע, שאירע פעם שבתפילת שחרית היה חסר כהן בבית מדרשו, והגבאי קרא "אין כאן כהן,

יעמוד אדוננו מורנו ורבנו". כששמע זאת הרבי, המשיך באותה מנגינה ואמר "אין כאן אדוננו מורנו ורבנו, יעמוד..."

כזו הייתה תשובתו לישיש שהגיע ממרחק, ובעת נטילת שלום עליכם שאל לשלומו "וואס מאכט דער רבי?" התגובה המיידית הייתה "קודם כל צריכים להיות רבי, אח"כ תשאל מה עושה הרבי..."

פעם כשביקר הגה"ק מסקולען זי"ע בארץ ישראל, נסע למירון להתפלל בציון המצויינת של התנא האלקי רבן שמעון בר יוחאי זי"ע. באמצע התפילה עם קהל עדת מרעיתו, עמד לידו אדם אחד – וכנראה הייתה לו איזו מחשבה רעה – וברצותו לגרש את היצר הרע ממנו, התחיל לצעוק "שייגעץ ארויס!"... והרבי שעמד בסמיכות אליו, אמר לו בתמימותו "איך גיי שוין" [אני כבר יוצא]...

מספרים שפעם אחת שהה הגאון האדיר מרן בעל "שבט הלוי" זצ"ל במדינת שווייץ, והתאכסן בחדר אחד בבית האכסניא, כאשר בחדרים הסמוכים שהו בני הבית של בעל האכסניא.

יום אחד ישב בעל "שבט הלוי" זצ"ל בחדרו ושקד על תלמודו, ובאותה שעה שיחקו ילדי בעל הבית בינם לבין עצמם במשחק 'בית הכנסת'. הם העמידו 'בימה', הניחו עליה ס"ת קטן, ואחד הילדים שימש כבעל קורא וגבאי. תוך כדי משחקם, הכריז הגבאי הקטן בתמימות ילדותית "יעמוד הרב ואזנר"...

הגאון הרב ואזנר ישב בחדר הסמוך ושמע את ההכרזה, מיד קם ממקומו, ונכנס לחדר בו שיחקו הילדים, ובהארת פנים עמד ואמר להם שיחת מוסר קצרה במעלת החזרה על הלימודים, ובחובת מצות כיבוד אב ואם ובזהירות בכבוד ההורים והמלמדים, וכל זאת בשפה ברורה ונעימה בדברים המתיישבים על הלבבות הרכים, לאחר מכן שב למקומו כשלא ניכרת על פניו כל תרעומת....

זקן האדמורי"ם כ"ק מרן האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א ידוע בשפלותו הגדולה ובהתבטלותו המופלאה שהוא מחזיק את עצמו כאפס וכאין.

מספר המשב"ק הרה"ח ר' שמעון גרינוואלד הי"ו, שפעם שאל את הרבי, איך יתכן לומר על עצמו שהוא כלום, בזמן שהוא זכה להקים בעצמו מוסדות רבים בתפארתם המפורסמים לשם ולתהלה ולתפארת ברחבי אמריקא – תלמודי תורה וישיבות ובית חינוך לבנות ועוד מוסדות רבים – שהרבי לא קיבל את זה מירושה לא מאביו ולא מחמיו. ענה לו הרבי: דאס האט גארנישט מיט מיר, אולי זה קשור עם השם "ראחמיסטריווקא"...

הרה"ק בעל "אהבת ישראל" מוויז'ניץ זי"ע מפרש הא דכתב בקרא (שם ט"ו, ב'): ה' אלקים מה תתן לי, שאברהם אבינו ביקש מהקב"ה שיתן לו את המדה של "מה", דהיינו מידת הענוה – את ההנהגה של ביטול ה'יש' – וכמו שאמר אברהם אבינו (שם י"ח, כ"ז):

ואנכי עפר ואפר, ועל דרך שנאמר בפסוק אצל משה ואהרן (שמות ט"ז, ז): "ונחנו מה – שהיו מחזיקים עצמם לכלום, במידת "מה".

על ענוותנותו המופלגת של הגה"ק בעל "נודע ביהודה" זי"ע מסופר כדלהלן:

פעם ניגש הנודב"י לתפילת נעילה ביוה"כ לפני העמוד, והוא התאמץ כמיטב יכולתו לשלב בתפילתו קטעי שירה כנהוג, אלא שבפועל יצאה נגינתו ב"מכלכל חיים" בחזרת השי"ן, בנוסח מוזר במקצת בלא טעם, ואלמלא ההערצה והכבוד שהכל רחשו לו, בנוסף לגודל השעה בעת נעילת שער, יתכן וכולם היו מגחכים בקול מהניגון שיצא מפי הרב.

בתוך הקהל ישב יהודי אחד קבצן מופלג בשם ר' יעקב, הלה היה מומחה עצום לחקות אנשים, ומזהה היתה עיקר פרנסתו, כאשר הוא מחקה קולם של אנשים בפני גבירים ושועי ארץ, והללו היו משלמים לו פרוטות מעטות, ומהם פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו.

ישב ר' יענקל והאזין בקשב רב ל"מכלכל חיים" המעניין שיצא מפי הרב, ולפתע החליט שמעתה יש לו דבר מה לחקותה באופן נפלא ומזהה להתפרנס, ואכן לאחר יוה"כ החל ר' יענקל להסתובב בין אנשים, וחיקה בכשרון רב את ה"מכלכל חיים" של הנוב"י, ולמזלו הטוב, האנשים התפרצו בפרצי צחוק חזקים, ונהנו מאוד מחיקויו, ושילמו לו בעין יפה, וכך היתה לו הרווחה בכל חודש תשרי.

ביקש יעקב לישב בשלוה, קפץ עליו רוגזם של ראשי הקהל – שכן לאחר זמן התוודעו ראשי הקהל למעשהו המגונה הזה – ואסרו

עליו בכל תוקף להמשיך במעשהו. משראה ר' יענקל שפרנסתו דחוקה, קם ועשה מעשה, הוא עלה למעונו של הרב, ושטח בפניו את כל אשר נעשה, וביקש ממנו ברוב תמימותו רשיון להמשיך במעשהו לחקותו ולהתפרנס מכך. הרב בצדקותו המופלגת לא חשב פעמיים, ותיכף ומיד הוציא פיסת נייר עליו כתב כמה מילים, ומסרו לר' יענקל באמרו שבכל מקום שיבוא לחקותו יראה את הרשיון של הרב, ובכך יוכל להמשיך להתפרנס.

כשיצא ר' יענקל מבית הרב, הסתקרן מאוד לדעת מה כתב הרב בפתקא שנתן לו, ומשהביט ראה שכך היה כתוב שם: "ר' יענקל הזה יכול לכלכל חייו ב'מכלכל חיים' שלי"...

מספרים שבאותה לילה שנדחתה הטיסה של מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א - על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ בני ברק לארה"ב (יום ג' פרשת וירא תש"פ), והרבי חזר משדה התעופה בלוד למעונו בבני ברק, נכנסו אליו כמה אברכים לכבד אותו בסנדקאות לברית של ילדיהם שתתקיים למחרת. כששמע הרבי את רצונם, אמר להם "הרי ידעתם שלא אהיה כאן, ובכן הלא כיבדתם מישהו אחר בסנדקאות, ואם כן לא שייך לקחת מהם את הכיבוד".

האברכים לא רצו לוותר כל כך מהר, ואמרו להרבי "היות שהרבי כאן, כולם מוחלים ומוותרים ורוצים שהרבי יהיה הסנדק", אך הרבי עמד על דבריו ואמר להם "הלא בודאי כיבדתם איזה סבא או יהודי חשוב, ולאחר שכיבדו לא שייך לקחת ממנו את הכיבוד" - וכך היה - בכל הבריתות שהתקיימו ביום שלמחרת בבית מדרשו, לא היה הרבי סנדק...

סיפר לי הרה"ח ר' נטע בריזל שליט"א מחשובי חסידי וויז'ניץ, שסיפר לו אחד, שבאותה לילה שהרבי חזר לביתו, נכנס אל הרבי ואמר לו שהוא מכבד את הרבי בסנדקאות בברית של נכדו שתתקיים למחרת. שאל אותו הרבי "איך אתה יכול לכבד אותי בברית של נכד?", השיב החסיד "הרי כיבדו אותי בסנדקאות, ואני מכבד את הרבי להיות הסנדק", אמר לו הרבי "אה, זאת אומרת שכיון שכיבדו אותך הרי זה שייך אליך ואתה מכבד אותי – נו – עכשיו זה שייך לי, ואני מכבד אותך להיות הסנדק"...

בפסוק נאמר (אסתר י', ג'): דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו, פירש"י "לכל זרעו – מוסב על עמו, לכל זרע עמו". כתב בהגהות "חכמת מנוח" (מגילה ז' ע"ב), שנראה, שהכוונה על הקטנים ועל הילדים שבישראל, ובא להגיד ענוותנותו הגדולה, שאפילו לילדים ולקטנים היה דובר שלום עמהם, והיה מדבר עמהם דברי אהבה וריעות, ולא נמנע מזה להיותו חושב לו זה לפחיתות, כמו שקצת מתגאים שלא לדבר עם קצת בני אדם, עיי"ש.

שמעתי סיפור נפלא שסיפר אחד ממקורביו של מרן הרה"ק מטאהש זי"ע שאירע עמו בבחרותו בלמדו בישיבתו של הרבי, וכך סיפר:

פעם אחת בעת התפילה, הבחינו הסובבים כי הרה"ק שינה ממנהגו בתפילה, ובמקום לומר בקדיש "יתגַּל ויתקַּשׁ" כהרגלו, החל לומר "יתגַּל ויתקַּשׁ"...

כל הנוכחים השתוממו לשמוע את הרבי משנה את הנוסח, ובפרט שלאור השינוי הזה שהרבי התחיל לומר נוסח שלא הורגל מעולם, נגרם להרבי מאמץ גדול להגות את התיבות עם הביטוי החדש בדקדוק ובשלימות.

לאחר זמן נודע פשר השינוי: אחד הבחורים הצעירים בישיבה כבן 13 שלא ניהן בחכמה יתירה, "גילה" בספר הלכה אחד כלשהו, ששם כתב שצריך לומר "יתגדל" ולא "יתגדל", ומיהר עם תגליתו המרעישה להרבי, כדי להראות לו כיצד צריך להתפלל...

הרבי, בראותו את הדברים, אורו עיניו[!], והוא אמר לבחור הצעיר בשמחה ובהתפעלות "ישר כח! תודה רבה לך על שהראית לי זאת והעמדתני על האמת!", ומיד בתפילה הקרובה שינה הרבי ממנהגו והחל לומר "יתגדל", כפי שהיה כתוב בספר שהראה לו הבחור.

אחד הבחורים התרגז על חוצפתו של הבחור, והחליט לעשות מעשה, הוא חיפש בספרים שונים, עד שמצא באחד הספרים שמברר להלכה שצריכים לומר בהיפך – "יתגדל ויתקדש"...

אותו בחור מיהר וניגש אל הרבי והראה לו את הדברים... וכמעשהו בראשון, כך מעשהו בשני. הרבי, אורו עיניו, והוא אמר בשמחה: תודה רבה! ישר כח גדול על שאתה מראה לי את זה! אכן, אתקן את הדבר מעתה ואילך ואשוב לומר "יתגדל"...

הבחור הזה לא ידע את נפשו, והיות שהרבי היה "אב רחום" לכולם, וכל אחד הרגיש קרוב אליו לשוח לו את אשר בלבבו, שאל הבחור את הרבי "ילמדנו רבינו, האם הרבי אינו יודע נוסחאות קדיש, עד שבחורים צריכים ללמד אותו, וכל אחד מלמד אותו דבר אחר, והרבי משנה כל פעם את הנוסח למשהו אחר??"

חייך הרבי ואמר: תנוח דעתך, בוא ואגלה לך מה אירע כאן, כאשר בא אלי הבחור לפני כשבוע, אכן ברגע הראשון עלה בליבי רגש של קפיда עליו, וחפצתי להוכיחו על פניו, אולם בתוך רגע כמימריה "תפסתי את עצמי", ולבי ייסרני על רגשות הרוגז וההקפדה שעלו בי, ולכן, כתשובת המשקל, החלטתי להכניע עצמי לפניו ולנהוג כפי שהעיר לי, וזאת עד שאקבל סימן מן השמים שיכול אני לשוב למנהגי הראשון.

לכן – אמר הרבי – שמחתי עכשיו כאשר ניגשת אלי אתה עם הספר שבידך, כיון שראיתי בכך את הסימן מן השמים לו אני ממתין, שיכול אני לשוב ולומר "יתגדל ויתקדש" כמנהגי מימים ימימה...

בפסוק נאמר (שמות ד', י"ז): ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האותות. מיתאמרא משמיה דהרה"ק ה"א אהבת שלום" מוויז'ניץ זי"ע, שבפסוק יש רמז נפלא, "ואת המטה הזה תקח בידך" – אז דו וועסט זיך געבן א בייג (מטה מלשון בייגן) [אם תכניע את עצמך כפיפה אחת], "אשר תעשה בו את האותות" – תוכל לעשות "מופתים"...

שמע מאחד אימרא נפלאה: בפסוק נאמר (תהלים ע"ה, י"א): וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק. והנה ידוע שבמקום שיש גסות הרוח אין חלילה השראת השכינה, וכמו שאמרו חז"ל (מס' סוטה דף ה' ע"א) על בעל גאווה "אין אני והוא יכולים לדור בעולם". נמצא שהעניו הוא גורם בעניויותו להשראת השכינה,

וממילא מסייע לקבלת התפילות ולקירוב הגאולה. וזהו הרמז בפסוק הנ"ל, "וכל קרני רשעים אגדע" – הקרניים של המילה "רשעים" – היינו ב' האותיות משתי הקצוות של המילה רשעים שהם האות ר' והאות ס' – שביחד היא המילה "רס" – גאווה, כשגודעים את הגאווה מהרשע, נשארו האותיות י' ש' ע', כשאין גאווה רק עניויות, אז זוכים לישועה, "תרוממנה קרנות צדיק" – ואז מרוממים ומקרבים את הגאולה הרמוזה בתיבת "צדיק", קרני המילה צדיק הוא האות ק' והאות ין', דהיינו קין, כשגודעים את הגאווה זוכים לקין הישועה...

הגאון האדיר רבי חיים עוזר מווילנא זצ"ל היה עניו גדול ושפל ברך, והיה מכניע את עצמו בפני כל יהודי. פעם אמרה לו זוגתו הרבנית "מפני מה הינך מכניע את עצמך כל כך בפני כל אדם? – גם לעניויות יש גבול!", השיב לה רבי חיים עוזר "הלוואי וידעתי היכן הגבול של ענוה, כי אז והייתי באמת מתחיל ללמוד מידה יקרה זו..."

מספרים שפעם התקשר הגאון רבי משה הלברשטאם זצ"ל אל הגאון האדיר רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, להתיעץ עמו באיזה שאלה חמורה בהלכות טהרה, ואמר לו רבי שלמה זלמן שידבר עמו עוד מעט על כך. כעבור חצי שעה, שומע רבי משה שדופקים על הדלת, ונדהם לראות את רבי שלמה זלמן בכבודו ובעצמו שעומד

בפתח, כמובן שהכניסו מיד ודיברו בלימוד, וביררו וליבנו את אותה שאלה בהלכות טהרה.

לפני שנפרדו שאל רבי משה את רבי שלמה זלמן "למה הטריח מר את עצמו לבוא אלי, הלא דיברנו שעוד שעה מועטת נדבר בטלפון", השיב לו רבי שלמה זלמן: אילו היה זה שאלה בהלכות שבת, ניחא, כי אז אני "מרא דשמעתא" בהלכות שבת, אבל בהלכות טהרה, הלא הינכם "מרא דשמעתא", ולכן מן הראוי והיושר שאני אבוא אליכם..."

סיפר לי הרה"ג ר' אלעזר ארנסטר שליט"א, שמרן האדמו"ר מוויזניץ שליט"א-על ישראל הדרתו בקרית וויזניץ בני ברק הוצרך להיות בשווייץ לטובת "איגוד מוסדות וויזניץ", ובמקרה אירע אז, שבנש"ק אחד עשה ברית לבנו, ומפני שהרבי שהה אז בשווייץ, כיבד הלה את הרבי בסנדקאות.

והנה קודם הברית נדהם האברך לראות, שאביו, המכהן כאדמו"ר באחת המדינות, הגיע שלא כמצופה להשתתף בשמחת הברית, והיה לו ברור שהוא צריך לכבד את אביו בסנדקאות, ואת חמיו – שהוא רב בקהילה – בברכות וקריאת השם, ולכן נכנס אל הרבי מוויזניץ, והתחיל לומר שאביו הגיע, והוא אינו יודע מה לעשות, ורמז להרבי שהוא לא צריך לטרוח לבוא, כי הוא חושב לכבד את אביו בסנדקאות.

אמר לו הרבי: בודאי שכך אתה צריך לעשות, אמנם אני כן יבוא להשתתף בשמחת הברית, ואתה – אמר הרבי – אל תתן לי כלום, אני יגיע בעז"ה לאחל ברכת "מזל טוב", ובפרט שאביך הגיע

ממרחק, אבל את הסנדקאות ושאר הכיבודים תכבד את אביך וחמיך – וכך הוה, הרבי הגיע להשתתף בשמחת הברית ואיחל ברכת "מזל טוב" לאבי הבן ושאר בעלי השמחה, וחזר לביתו.

כשהגיש לפניו מקורבו את סעודת הבוקר, אמר לו הרבי בחיך "האם אני יכול לאכול היום?! האם ראית מה שעשו לי??" – הוויז'ניצער רבי הגיע להשתתף בשמחת ברית, ולא נתנו לו כלום! – אפילו 'חיקה' לא נתנו לי!"...

בפסוק נאמר (בראשית ז', א'): ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך אל התיבה. פעם אחת דיבר הרה"ק רבי משה מקוברין זי"ע אודות מעלת התפילה, ואמר על הפסוק הנ"ל שנכתב בו רמז, "בא אתה וכל ביתך אל התיבה" – כשאתה אומר מילה קדושה – דיבור של תורה ושל תפילה – היכנס אתה וכל רמ"ח אברייך ושם"ה גידייך אל התיבה" – דהיינו "המילה".

עמד לידו אחד ושאל "רבי, איך אפשר לו לאדם גדול להיכנס לתיבה קטנה?!", השיב הצדיק ואמר: "אדם הרוואה את עצמו גדול מתיבה, אין אנו מדברים ממנו כלל"...

בא אחד אל הרה"ק מקאצק זי"ע, והתאונן לפניו "אני לקוי במידת הגאווה, וברצוני לחזור בתשובה, הוריני נא דרך קשה לחזרה בתשובה וחסאי יכופר". הרבי הורה לו לשבת ולהמתין מעט.

חלפו כמה דקות ואל החדר נכנס יהודי נוסף שהתחנן לפני הרבי בדמעות שלישי "אנא רבי תעזור לי בהוצאות הרבות לנישואי בתי", פנה הרבי אל האיש הזה שאמר שהוא לקוי במידת הגאווה וביקש ממנו שיתן לעני הזה מתנה הגונה לצורך נישואי בתו, "רבי" הזדעק האיש, "והרי אין לי אפילו פרוטה אחת!".

חלפו עוד כמה דקות ואל החדר נכנס יהודי נוסף ובפיו שאלה הלכתית מסובכת, "נו", פנה הרבי אל הגאווותן, "ענה לו תשובה על שאלתו", ושוב הזדעק האיש "רבי, הן מימי לא למדתי סוגיא זו, וכיצד אשיב לו תשובה".

חלפו עוד כמה דקות ויהודי שלישי נכנס אל החדר "רבי", אמר האיש "זקוק אני לעצה טובה בענייני מסחר", מיד הפנה אותו הרבי אל הגאווותן שישב בסמוך כדי שייתן לו עצה, "רבי" השיב האיש במבוכה, "גם בענייני מסחר אין לי מושג כלל"...

כשיצא השואל מהחדר פנה הרבי אל הגאווותן ואמר לו: כסף אין לך, ללמוד אתה לא יודע, ובמסחר אין לך שום חלק ונחלה, ובכל זאת אתה מתגאה? במה יש לך להתגאות...

מסופר שמרן הגה"ק מסאטמאר זי"ע נשאל פעם על ידי בדחן בחתונה אם יורשה לו לחקות אותו בפני הציבור כדי לשמח חתן וכלה, האדמו"ר השיב בחיוב, והאיש עלה על הבמה והחל לחקות את תפילותיו ואת דרשותיו וכו'. לפתע הבחין הבדחן שהאדמו"ר יושב ובוכה, מיד ירד מהבמה וניגש לעבר האדמו"ר ושאלו: הלא קיבלתי רשות?! "חלילה" השיב הרבי: אל לך לחשוש פן פגעת בי – לא זו סיבת בכייתי – אלא כשראיתי איך אתה מחקה את

תנועותי בעת התפילה ועבודת ה', שאלתי את עצמי "אולי גם אני מחקה את עצמי ואינני עובד את ה' באמת מתוך תחושת התחדשות פנימית", על זה אני בוכה...

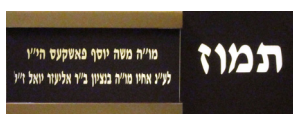
סיפר לי הרה"ח ר' אליעזר יודא פויגעל שליט"א מנהל כללי של רשת הכוללים דחסידי ראחמיסטריווקא, דהנה ידוע, שבעת עריכת השולחן אצל כ"ק מרן האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א, לא מעמידים שום משקה על השולחן מלבד יין. מנהג זה נובע מחותנו של הרבי ה"ה כ"ק מרן האדמו"ר מסקווירא זי"ע, שלא הרשה להעמיד משקאות על השולחן כדי שלא לגרוע מן ה"ערנסקייט" של הטיש.

לקראת עריכת השולחן של שמחת תורה, היה חסיד אחד שרצה לנדב סודה (סעלצער), שיהיה לכל אחד מה לשתות. פנו הגבאים ושאלו את הרבי מה לעשות בנידון. הרהר הרבי קימעא והשיב: קיין רבי בין איך נישט, אבער א טיש איז א טיש (אמנם "רבי"אינני, אבל "טיש" זה "טיש")...

מבכים אנו מרה את השבר הגדול בהסתלקותו של האי גברא יקירא
משרידי דור הישן החסיד הנעלה

מו"ה משה יוסף פאשקעס ז"ל

פטרן "נר למאור" לחודש תמוז - ובעל ה"ספר תורה"
של בית המדרש סאנטוב זה שנים רבות

דער רבי ווילן אַ זאָלן און משמחן זיין אידן

ביק הארומ'די מווינטערן שליסליך פון לאנדאן האט געראדערט פארן א צו געמישן ארט, דער רבי און אריין אין א קאר. וואס האט אים אנגעווארט, אין ער און געפאָרן אהין, ווען דער רבי און אריין פונעם קאר, אין דער דרויערער געבליבן דערין אונטערן פארן רבי'ן, און דערנאָך האט ער אנגעפאָרן א סידע צו ערדן אַבסיל מוהק.

ווען דער רבי און אריין אריינגעקומען אינעם קאר, האט דער סידע פאָר געשעליט, און מען האט געקערט דן מוהק, האט דער רבי געפרעגט "ווער זענט דאָס אידן?" האט דער דרויערער געענטפערט אז דאס איז א זענע וואס ווייסט מורדכי בארענדער, און ער איז בארייט ביז אַלעמען מיטן נאָמען "מורדכי בן אודי".

דער רבי האט געקערט און געשמעקעלט, און געזאגט בברוחות: דער נאָמען פונעם זענער איז פונקט פארקערט פון מיין נאָמען, אים וועט מען "יודער בן אודי", און מיר וועט מען "יודי בן מורדכי", האט דער דרויערער געזאגט פארן רבי'ן "דער זענער זענט אויך פונקט פארקערט פון רבי'ן..." און דער רבי האט געשמעקעלט.

ביז א גלענעדיקייט האט דער דרויערער דערצייגט דעם סיפור פארן בארענדער ברוח הרוב שידראל טטערן שליסליך פון לאנדאן, און ער איז געשמעקעלט אויך דן מצאית, און ביז ער טעסטע חתונה וואס ער האט זיך באטייליגט נאָכן ווערן אן אפטייל איז מיטט שייך צו דערצייגן דעם סיפור ברובם, וועלן ער האט און זיך דער ברוח בארענדער, אז אפטייל איז מיטט שייך צו דערצייגן דעם סיפור וועלן ער האט דאָס משהו געזען דעם רבי'ן מיט דעם וואס ער זאגט אז דער רבי קען נישט זענען, דערצייגט האט ער באטייליגט אונטערזאמענען דעם רבי'ן.

דער ברוח ו' שידראל איז אריין געבן רבי'ן געלייט'אָג, און ער האט אים דערצייגט וואס ער האט דערצייגט דעם רבי'ן, און געזאגט אז ער וויל ער רבי'ן געבן מחילה, פונעם אים דער רבי "זאג מיר, ווען דו האט דערצייגט דעם סיפור ברובים, האט דער עולם גלאַנעלט?" שמעקעלט ו' שידראל און זאגט "ער האט דעקוק".

זאגט אים דער רבי "איצט איז בעט און דו' אן טובה, פון קענטן, קערע חתונה דו באטייליגסט זיך, זאגט אים דער רבי דערצייגן דעם פונקט, וועלן און וויל און וויל האבן א חתון און דעם וואס קען איר משמחן איר זענען קוקענען..."

דער רבי און דן שמואל שטיינבוך און א שמואל זענען די רבנות פון ווארשע ו' מווינטער פון לאנדאן.
 (אליין זעטן שייך)

FOOD for THOUGHT

DVID BEN MORDECHAI

BY R. YITZCHOK HISIGER

The Vizhnitzer Rebbe of London, Rav David Hager, was driven somewhere, and while the driver was waiting in the car for the *rebbe* to return, he turned on some music. When the *rebbe* returned to the vehicle, the music was still playing. Curious, the *rebbe* asked, "Who is this person singing?"

Mordechai ben David

The driver responded, "The *rebbe* probably never heard of him. He's a Gerer *youngerman* named Mordechai Werdiger, though he's widely known as Mordechai ben David."

The *rebbe* smiled. "*Ah, farkert fun mit!* His name is exactly the opposite of mine! He's *Mordechai ben David*, while I'm *David ben Mordechai*," said the *rebbe*, referring to his father, Rav Mordechai Hager, Vizhnitzer Rebbe of Momey.

The driver laughed. Then, commenting on the *rebbe's* lack of a musical ear, he said, "*Un der zingt farkert fun der rebbe oach!* And he sings exactly the opposite of the *rebbe*, too!"

The driver's quip about the *rebbe's* lack of musical ability elicited a chuckle from his distinguished passenger.

The driver later related this exchange to Rav Yisroel Stern, the renowned London-based Balzer *hachshon*, who enjoyed this anecdote and wasted no time, sharing it at a wedding he performed at. Afterwards, however, Rav Yisroel had second thoughts. Perhaps, he wondered, it was not proper to repeat this story, for it pokes fun at the *rebbe's* lack of musical ability. Feeling bad, Rav Yisroel spoke to the *rebbe* about it.

"Nu, Rav Yisroel," said the *rebbe*,

The Vizhnitzer Rebbe of London, Rav David Hager.

"When you told the story, did everyone enjoy it? Did they laugh?" Rav Yisroel grinned. "Of course they did!"

"If so," said the *rebbe*, "I want you to do me a favor: Be sure to tell this anecdote at every wedding where you perform! Please do so, because I want to have a *cheilek* (portion) in being *mesumichach* (bringing happiness to) fellow *Yidden!*"

To submit a story for this column, please email story@food4thought.in

מים חיים

וַיֹּאמֶר לְרִשָּׁע לָמָּה תִּכָּה רֵעֶךָ (שמות ב, יג).

פעם אחת בא אחד לפסוק דין תורה אצל הגאון האדיר שר התורה רבי משה פיינשטיין זצ"ל, והגאון רבי משה לא פסק לטובתו, ורגז האיש על רבי משה וצעק "אם אתה לא פוסק כרצוני, אז אתן לך סטירה!" ואמר לו רבי משה בתמימותו ובענוותנותו "איך ווייס ניט צו על פי הלכה מעג מען שלאגן פאר אזא זאך... (אינני יודע אם על פי הלכה מותר להרכיב בשביל דבר כזה).

נועם שיה, שיחות הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א

מכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א
אב"ד סאנטוב - לייקווד

בשורה טובה תדשן עצם

בשמחה רבה הננו להודיע, אשר בחסדי השי"ת זכינו, שניתן לשמוע את שיעורי ושיחות הרב שליט"א במערכת "קול הלשון"

*7 קוד הרב (code) 7646

03-617-1111

718-521-5231

1 - אידיש - נוטר וחסידות; 2 - אידיש - הלכה; 3 - אנגלית English

www.kolhalashon.com

הרב שלמה זלמן פרידמן - אב"ד סאנטוב

Horav Shlomo Zalman Friedman - Santover Rov

ובעז"ה מפעם לפעם יוסיפו עוד שיעורים ושיחות - הדשים וגם יענים - לטובת הצמאים לדבר ה'.

וכאן המקום להודות להנהלת מערכת "קול הלשון" העומדים לימינו בכל צעד ושעל, ומסדרים הכל עצהיו"ט

בברכת להגדיל תורה ולהאדירה

הנהלת המכון

הלומים מגדולי ישראל

כשחזר הרבי ונכנס לרכב, עדיין דלק הטייפ ונשמעו קולות שירה וזמרה. שאל הרבי: "מי שר שם?" השיב הנהג שזה משורר בשם מרדכי ורדיגר, המוכר בפי כל בשם "מרדכי בן דוד"...

הראשונה שהשתתף בה לאחר מכן, סיפר את הסיפור. אך אחר-כך התיישב הבדחן בדעתו, שאולי לא יפה שסיפר את הסיפור הזה ברבים, כי הלא בייש את הרבי בזה שאמר כאילו שהרבי אינו יכול לשיר. ולכן החליט לפייס את הרבי. נכנס אפוא ר' ישראל אל הרבי שליט"א, וסיפר לו מה שהשמיע ברבים, ואמר שברצונו לבקש הימנו מחילה. שאל אותו הרבי: "תגיד לי, כשסיפרת את הסיפור הזה ברבים - האם צחקו השומעים?"

חיך ר' ישראל ואמר: "נאר וואס דען?" [רק מה?]

אמר לו הרבי: "אם כך ברצוני לבקש ממך טובה. מעתה, בכל חתונה שתשתתף שם, השתדל בבקשה לספר את הסיפור הזה, כי גם אני רוצה לקחת חלק בזה שמשמחים אידישע קינדער"...

(נעם שיה)

סיפר הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א: "כ"ק האדמו"ר מוויזניץ-לונדון שליט"א הוצרך פעם לנסוע למקום מסוים. הרבי נכנס לרכב שחיכה לו, ונסע למחוז חפצו. כשיצא הרבי מרכבו, נשאר הנהג ברכב וחיכה לרבי, ובנתיים הדליק הנהג את הטייפ ושמע קצת מיוזיק. כשחזר הרבי ונכנס לרכב, עדיין דלק הטייפ, ונשמעו קולות שירה וזמרה. שאל הרבי: "מי שר שם?" השיב הנהג שזה משורר בשם מרדכי ורדיגר, המוכר בפי כל בשם "מרדכי בן דוד". הרבי שמע וחיך, ואמר בבדיחותא: "שמו של המשורר הוא בדיוק להיפך מהשם שלי. לו קוראים 'מרדכי בן דוד', ולי קוראים 'דוד בן מרדכי'". אמר הנהג לרבי: "המשורר גם שר בדיוק להיפך מהרבי"..." והרבי חיך.

בהודמנות סיפר הנהג הזה את הסיפור לבדחן הנוודע הרב ישראל שטען שליט"א מלונדון, והוא קפץ על המציאה, ובחתונה

משולחן הקוראים

ב"ה ט"ז טבת תשפ"א, לכבוד ידיד נפשי הרב הגאון המפו' מזכה הרבים פה מפיק מרגליות איש האשכולות הרה"צ אבד"ק סאנטוב שליט"א

באתי בקוצר אמרים בשבח הגליונות הנפלאים ביותר "נועם שיח", כשמו כן הוא חכו ממתקים וכולו מחמדים, המדריך ומורה לכל מעיין בהם לנהוג בעין טובה ובמידות טובות, ולאהוב כל אחד ואחד באשר הוא, ממש על דרך רבותינו הקדושים מדור לדור, אשר אהבת ישראל היתה נר לרגלם, והתרחקו מכל אבק של מחלוקת ושנאת חנם, וכפי שאנו זוכים לראות יום יום אצל מרן אדמו"ר שליט"א מויז'ניץ, יאריך ה' ממלכתו עד ביאת גואל צדק, וגיליונות הללו, כל אחד ואחד מהם, מלא ביהלומים אלו.

ונראה לעניות דעתי, שמטעם זה לא הקפידו כ"כ אפילו על מנהגים, כדי שחלילה לא יגרמו עגמת נפש לאף אחד.

הנני לברכו שעוד רבות בשנים ימשיך כת"ר שליט"א להיות ממזכי הרבים, להפיץ תורה וטהרה ומידות טובות לכל ישראל.

יצחק בירך דסקל

מו"צ בבד"ץ "חניכי הישיבות"

קרית ויז'ניץ בני ברק

בס"ד, אל מע"כ הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א

אחדשכת"ה - בראשית אודה למע"כ על הגליון הנפלא מלא בדברי חיזוק בעבודת השי"ת, והכל בשפה קלה ברורה ומובנת לכל.

ועתה באתי רק להעיר בקצרה, אודות העובדא שהבאתם (נועם שיח 82) עם הגבאי של החידושי הרי"ם, וכשגגה יצאה וכו', שהעובדא היתה שהאורח סטר להגבאי, והגבאי אמר לרבו שמוחל לההוא, רק בתנאי שהרבי יברך את ההוא בזש"ק.

ויה"ר שימשיך להפיץ ממעינותיו, מתוך בריאות השלימה ושמחה תמידית בטוב הנראה והנגלה.

ובאעה"ח בברכה מרובה וכט"ס

הק' משה בירנבוים

מליזענסק

פעיה"ק טבריא תובב"א

האם אין הרבי מסכים להניח לו תפילין??...

ביום רביעי פרשת ויגש, ח' טבת שעעל"ט, התקיימה שמחת הברית של נכדי שיחי, ובסנדקאות כובד זקן האדמורי"ם - כ"ק מרן האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א.

לאחר הברית אמרתי להרבי שליט"א, שאני רוצה לכבד את הרבי להניח תפילין להילד הרך הנימול כשיעשה "בר מצוה" בע"ה. אמר הרבי "אני לא יכול להבטיח". שאלתי את הרבי בתמיהה "אצל התינוק הזה שהרבי היה הסנדק שלו, האם אין הרבי מסכים להניח לו תפילין??", חייך הרבי ואמר "הלא אתה 'בעל שמחה', תן לי ברכה!"

מיד בירכתי את הרבי שיזכה לאריכות ימים ושנים טובות, ושנזכה שהרבי יניח תפילין בעז"ה להילד הרך הנימול. הרבי שמע את הברכה, וענה ברוב התרגשות "אמן!"

כ"ק אדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א בעריכת התגלחת להרב צבי הירש פרידמן שליט"א, אביו של הרך הנימול ני"ו

